

Kariesa (pudeļu kariesa) riska faktori pirmsskolas vecuma bērniem: SIA "RSU Stomatoloģijas institūts" bērnu nodaļas dati

Rūta Care¹, Laila Ludbārža-Trušele

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Terapeitiskās stomatoloģijas katedra, Latvija

Ievads. Kariess ir viena no biežākajām hroniskajām bērnu saslimšanām. 1882. gadā pudeļu kariess aprakstīts pirmo reizi kā slimība, ko izraisa nepareizi ieradumi, barojot ar krūti vai pudelīti. Vēlāk pētījumi par etioloģiju atklāja arī citus nozīmīgus riska faktoros. Pudeļu kariess ir sabiedrības veselības problēma, kas turpina ietekmēt zīdaiņus un pirmsskolas vecuma bērnus visā pasaulē.

Darba mērķis. Novērtēt pudeļu kariesa riska faktoros un to korelāciju ar kariozo zobu skaitu bērniem, kas nākuši uz konsultācijām SIA "RSU Stomatoloģijas institūts" bērnu nodaļā.

Materiāls un metodes. Veikta anketēšana vecākiem, kuri veda savus bērnus uz konsultācijām SIA "RSU Stomatoloģijas institūts" bērnu nodaļā. Anketa veidota no Latvijā adaptētas piecu valstu zinātniskā pētījumā lietotās anketas jautājumiem. Tika jautāts par krūts barošanu, pudelītes un saldumu lietošanu, zobu tīrīšanu, fluora tabletēm, ģimenes anamnēzi, vecāku motivāciju. Pēc tam bērniem, kuru vecākus anketēja, tika apskatītas ambulatorās kartiņas, kur izpētīts kariozo zobu skaits. Datu analīzei izmantotas aprakstošās statistikas metodes. Kariozo zobu skaita un riska faktoru savstarpējā saistība noteikta, lietojot vienfaktoru ANOVAS (varianču) analīzi. Rezultāti tika pieņemti kā ticami, ja $p < 0,05$.

Rezultāti. Kopā tika saņemtas 38 anketas. Bērnu vidējais vecums – 38 mēneši – 26 zēni un 12 meitenes. 89% bērnu baroti ar krūti, vidēji 9 mēnešus ilgi. Pudelīte dota 97% bērnu, vidēji 17 mēnešus. 41% bērnu pudelīte tika dota līdz 3 reizēm dienā, 32% – līdz 6 reizēm dienā un 27% – vairāk par 6 reizēm dienā. Pudelīte arī naktī dota 30% bērnu. 84% dota pudelīte starp ēdienreizēm. Saldos produktus vairākas reizes nedēļā lietoja 82% bērnu. Zobus tīra 98% bērnu, regulāri to dara 70%. 35% bērnu tīra zobus paši. 24% bērnu vecāki nekontrolē, vai tiek tīrīti zobi. Fluora tabletes lieto 37%. 55% bērnu ir brālis vai māsa, no kuriem 33% gadījumu arī bijis pudeļu kariess. 55% bērnu vecākiem nav bijusi iepriekšēja motivācija bērna mutes dobuma higiēnas pasākumiem. Apskatot 15 bērnu ambulatorās kartiņas, noskaidrots, ka vidējais kariozo zobu skaits ir 9, sānu zobiem – 7, priekšzobiem – 4 kariozi zobi. Veicot korelāciju starp bojāto zobu skaitu un riska faktoriem, pierādīts: 1) bērniem, kuriem pudelīte tika dota arī naktī, ir par 6 karioziem zobiem vairāk, salīdzinot ar tiem, kuriem netika dota pudelīte naktī (regresijas koeficients – 5,88, $p < 0,012$, ticamības intervāls – 1,5 līdz 10,27); 2) bērniem, kuriem pudelīte dota arī starplaikos starp ēdienreizēm, ir par 8 karioziem zobiem vairāk nekā tiem, kuriem netika dota pudelīte starplaikos (regresijas koeficients – 7,68, $p < 0,002$, ticamības intervāls – 3,47 līdz 11,88); 3) bērniem, kuru vecākiem ir bijusi motivācija bērna mutes dobuma higiēnas pasākumiem ir par 5 karioziem zobiem mazāk, salīdzinot ar tiem, kuru vecākiem nav bijusi motivācija (regresijas koeficients – 5,22, $p < 0,031$, ticamības intervāls – 9,9 līdz 54).

Secinājumi.

1. SIA "RSU Stomatoloģijas institūts" bērnu nodaļā veiktais pētījums parādīja korelāciju starp bojāto zobu skaitu un saldīnātas pudelītes lietošanu naktī un starp ēdienreizēm.
2. Vecākiem nepieciešams vairāk informācijas par pudeļu kariesa profilakses pasākumiem.